

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 sierpnia 2010 r. skargi J. M.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty

w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w P.

z dnia 26 lipca 2007 r., sygn. akt XX Nc (...)

wydanego w sprawie z powództwa „C.(...)” - Spółki Jawnej w P.

przeciwko J. M., A. A. oraz D. W.-A.

o zapłatę,

- 1. odrzuca skargę;**
- 2. przyznaje adwokat A. K.-J. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w P. kwotę 1 800 (tysiąc osiemset) zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej J. M. z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, podlegającą podwyższeniu o należny podatek od towarów i usług.**

Uzasadnienie

Nakazem zapłaty z dnia 26 lipca 2007 r., wydanym w postępowaniu upominawczym przez referendarza sądowego Sądu Rejonowy w P., nakazano pozwanym J. M., J. M., A. A. i D. W.-A., aby zapłacili solidarnie powódce 3 105 zł z umownymi odsetkami w wysokości 1% dziennie od dnia 4 października 2003 r. do dnia zapłaty oraz 100 zł kosztów procesu. Nakaz zapłaty uprawomocnił się bez zaskarżenia.

We wniesionej na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia J. M. zażądała stwierdzenia, że wymieniony nakaz zapłaty jest niezgodny z art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 353¹, 58 § 2 k.c. i art. 499 pkt 1 w związku z art. 498 § 2 k.p.c.

Uzasadniając wystąpienie przesłanek przewidzianych w art. 424¹ § 2 k.p.c., J. M. wyjaśniła, że nie wniosła sprzeciwu od nakazu zapłaty, ponieważ uzyskała zapewnienie powódki, które nie zostało jednak przez nią dotrzymane, że cofnie ona powództwo. Zakwestionowała też powstanie zobowiązania i podniosła, że powódka nie dołączyła do pozwu dowodu potwierdzającego istnienie długu i dowodu wezwania do jego zaspokojenia. Nakaz zapłaty został wydany – zdaniem wnoszącej skargę – z naruszeniem podstawowych zasad porządku prawnego i konstytucyjnej zasady ochrony konsumenta, albowiem nie wiązało pozwanych – będące w rozumieniu art. 385¹ k.c. klauzulą niedozwoloną – przewidziane w umowie postanowienie dotyczące odsetek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchycenie tego orzeczenia w drodze przysługujących środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przytoczony przepis wyraża zasadę, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek od tej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi uzależnia od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz wystąpienia niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113).

W orzecznictwie Sąd Najwyższego zostało wyjaśnione, że wyjątkowe wypadki, o których mowa w art. art. 424¹ § 2 k.p.c., odnoszą się także do przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Przyczyny te muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie

o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, takich jak ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepubl., i z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008, nr 4, poz. 114).

Wskazane w skardze przyczyny niewniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty nie mieszczą się w przedstawionym wyżej rozumieniu wyjątkowych wypadków usprawiedliwiających nieskorzystanie przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Mają one bowiem charakter subiektywny. Powoływanie się przez wnoszącą skargę na uzyskane przez nią zapewnienie powódki, że cofnie ona powództwo nie stanowi okoliczności leżącej po stronie osoby trzeciej, która obiektywnie uniemożliwiła wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty. W takiej sytuacji powinnością strony należycie dbającej o swoje interesy było kontrolowanie zachowania powódki w okresie biegu dwutygodniowego terminu do wniesienia sprzeciwu i skorzystanie – w razie niedotrzymania przez powódkę wspomnianego zapewnienia – z możliwości zaskarżenia nakazu zapłaty. Wnosząca skargę otrzymała wraz z odpisem nakazu zapłaty odpowiednie pouczenie, z którego wynikało m.in., że na skutek prawidłowego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty traci moc, a przewodniczący wyznacza rozprawę. W sprawie, w której został wydany zaskarżony nakaz zapłaty, było zatem możliwe wniesienie sprzeciwu. J. M. nie skorzystała jednak z tej możliwości z powodów, które nie mają charakteru obiektywnego, a świadczą o braku należytej troski o własne interesy. Należy także zauważyć, że powódka dołączyła do pozwu – wbrew odmiennym twierdzeniom zawartym w skardze – uzasadniającą dochodzone roszczenie fakturę, którą pozwani zaakceptowali przez złożenie na niej podpisów; w fakturze określono także termin i sposób zapłaty należności.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy odrzucił skargę, ponieważ nie zachodzi przewidziana w art. 424¹ § 2 k.p.c. przesłanka jej dopuszczalności w postaci zaistnienia wyjątkowego wypadku (art. 424⁸ § 2 k.p.c.). Orzeczenie o kosztach jest oparte na § 19 i 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa

kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).